

На основу члана 145. став 4. и члана 237. тачка 3) Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 73/10, 57/11 и 93/12),

Управни одбор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК о ознакама регистрације и обавезним натписима ваздухоплова

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ Предмет овог правилника

Члан 1.

Овим правилником прописују се ознаке регистрације и обавезни натписи ваздухоплова које носе ваздухоплови уписани у Регистар ваздухоплова Републике Србије и Евиденцију ваздухоплова Републике Србије, као и начин на који се носе знаци државне припадности, ознаке регистрације и обавезни натписи ваздухоплова.

На површинама ваздухоплова које су одређене за исписивање знакова државне припадности, ознака регистрације и обавезних натписа могу се исписивати само ознаке и натписи прописани законом којим се уређује ваздушни саобраћај и овим правилником.

Изузетно од става 1. овог члана, уз претходно одобрење Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат), на ваздухоплову се могу исписивати и други натписи, уколико то није у супротности са одредбама овог правилника.

Опште одредбе

Члан 2.

Ваздухоплов који је уписан у Регистар ваздухоплова Републике Србије (у даљем тексту: Регистар ваздухоплова) или Евиденцију ваздухоплова Републике Србије (у даљем тексту: Евиденција ваздухоплова), мора да носи знаке државне припадности, ознаке регистрације и обавезне натписе.

Када се ваздухоплов брише из Регистра ваздухоплова или Евиденције ваздухоплова, власник односно корисник ваздухоплова је дужан да одмах по брисању ваздухоплова из Регистра ваздухоплова или Евиденције ваздухоплова са ваздухоплова уклони знаке државне припадности, ознаке регистрације, као и плочицу за идентификацију из члана 7. овог правилника.

Значење појединих израза

Члан 3.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следећа значења:

- 1) *ваздухоплов* је свака направа са посадом која лети или се одржава у атмосфери услед реакције ваздуха, осим реакције ваздуха који се одбија од површине земље;
- 2) *ваздухоплов лакши од ваздуха* је сваки ваздухоплов који се одржава у ваздуху претежно услед сопствене пловности;

- 3) *ваздухоплов тежи од ваздуха* је сваки ваздухоплов који узгон у лету добија претежно од аеродинамичких сила;
- 4) *ваздушни брод* је ваздухоплов лакши од ваздуха са сопственим погоном;
- 5) *балон* је ваздухоплов лакши од ваздуха без сопственог погона;
- 6) *ултралаки ваздухоплови* су:
 1. ваздухоплови (авиони, хеликоптери и моторни змајеви) који немају више од два седишта и чија максимална одобрена маса на полетању (*МТОМ*) не прелази:
 - 300 *kg* за копнене авионе или хеликоптере једноседе,
 - 450 *kg* за копнене авионе или хеликоптере двоседе,
 - 330 *kg* за амфибије или хидроавионе/хеликоптере једноседе,
 - 495 *kg* за амфибије или хидроавионе/хеликоптере двоседе под условом да кад се користе било као хидроавиони/хеликоптери и као копнени авиони/хеликоптери, њихова маса не сме да прелази мању од прописаних *МТОМ* за обе намене.
 - 472,5 *kg* за копнене авионе двоседе опремљене падобранским системом који је причвршћен за структуру авиона.
 - 315 *kg* за копнене авионе једноседе опремљене падобранским системом који је причвршћен за структуру авиона, под условом да кад је реч о авионима и моторним змајевима, имају брзину превлачења или најмању хоризонталну брзину летења у конфигурацији за слетање која не прелази 35 чворова (65 *km/h*) од калибрисане брзине лета (*CAS*);
 2. жироплани једноседи и двоседи с максималном одобреном масом на полетању која не прелази 560 *kg*;
 3. једрилице, укључујући и оне које се ножно лансирају, чија маса, када су празне, не прелази 80 *kg* у верзији једноседа или 100 *kg* верзији двоседа.

II. ЗНАЦИ ДРЖАВНЕ ПРИПАДНОСТИ. ОЗНАКЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ. ОБАВЕЗНИ НАТПИСИ НА ВАЗДУХОПЛОВУ

Знаци државне припадности

Члан 4.

Знаци државне припадности су Државна застава Републике Србије (у даљем тексту: Државна застава) и знак „YU” који је Републици Србији доделила Међународна организација цивилног ваздухопловства.

Као знак државне припадности, сходно закону којим се уређује изглед и употреба грба, заставе и химне Републике Србије (у даљем тексту: Закон) може се употребљавати и Мали грб Републике Србије.

Изглед знакова државне припадности одређен је законом.

Ознаке регистрације

Члан 5.

Ознаку регистрације чини комбинација слова исписаних латиничним писмом или комбинација бројева или комбинација слова исписаних латиничним писмом и бројева, при чему се слова „Q”, „Š”, „Ć”, „Ђ” и „Ž” не могу користити.

Једним словом и комбинацијом три броја означава се ултралаки ваздухоплов и то:

- 1) словом „А“ и комбинацијом три броја означава се ултралаки авион;
- 2) словом „Н“ и комбинацијом три броја означава се ултралаки хеликоптер;
- 3) словом „Ј“ и комбинацијом три броја означава се ултралака једрилица;
- 4) словом „Т“ и комбинацијом три броја означава се моторни змај;
- 5) словом „G“ и комбинацијом три броја означава се ултралаки жироплан.

Једрилице се означавају комбинацијом четири броја.

Остали ваздухоплови који нису обухваћени ст. 2. и 3. овог члана означавају се комбинацијом три слова.

При одређивању ознака регистрације не може да се користи комбинација слова која се у цивилном ваздухопловству употребљавају за обавештавање у случајевима опасности („SOS”, „XXX”, „PAN”, „TTT” и сл).

Обавезни натписи на ваздухоплову

Члан 6.

Ваздухоплов који има више од четири седишта, укључујући и пилотска седишта, мора поред сваког излаза, на спољашној и унутрашњој површини, да носи упутство за отварање тог излаза, исписано на српском језику и на енглеском језику.

Аматерски произведен ваздухоплов мора на видном месту, на спољашњој површини код улаза у пилотску кабину, да носи обавезан латиничним писмом исписан натпис „AMATERSKI PROIZVEDEN VAZDUHOPLOV”, а испод њега натпис на енглеском језику „AMATEUR-BUILT AIRCRAFT”.

Натписи из става 2. овог члана исписују се словима чија висина не може бити мања од 3 *cm*.

Плочница за идентификацију

Члан 7.

Сваки ваздухоплов мора да носи плочицу за идентификацију на којој су угравирани најмање знаци државне припадности и ознаке регистрације.

Плочница за идентификацију се израђује од ватросталног материјала који је отпоран на механичка оштећења и мора бити причвршћена на ваздухоплов на видном месту у близини главног улаза ваздухоплова.

III. ПОСТАВЉАЊЕ ЗНАКОВА ДРЖАВНЕ ПРИПАДНОСТИ И ОЗНАКА РЕГИСТРАЦИЈЕ

Постављање Државне заставе

Члан 8.

Државна застава се поставља са обе стране задњег дела трупа ваздухоплова или на горњу површину вертикалног стабилизатора ваздухоплова, осим на балон и ваздушни брод.

На балон и ваздушни брод Државна застава се поставља испод максималног хоризонталног пресека на дијаметрално супротним странама.

Државна застава која се поставља на ваздухоплов транспортне категорије, као и на балон и на ваздушни брод је правоугаоног облика са димензијама страница које не могу бити мање од 60 *cm* x 40 *cm*, док на ваздухопловима осталих

категорија димензије страница Државне заставе не могу бити мање од 30 *cm* x 20 *cm* .

Ако на ваздухоплову није могуће поставити Државну заставу чије су димензије прописане у ставу 3. овог члана, уз претходно одобрење Директората, може се поставити Државна застава одговарајућих димензија које обезбеђују јасну идентификацију ваздухоплова у складу са размерама које су прописане Законом.

Ако на ваздухоплову не постоје одговарајуће површине за постављање Државне заставе, она се, уз одобрење Директората не мора поставити.

Положај знака „YU” и ознака регистрације

Члан 9.

Знак „YU” исписује се испред ознака регистрације од којих је одвојен хоризонталном цртом.

Знак „YU” и ознаке регистрације исписују се:

- 1) на доњу непокретну површину леве половине крила ваздухоплова, на подједнакој удаљености од нападне и излазне ивице (све док је то могуће) таквих димензија да се не испуни читава доња површина крила. Врхови слова и бројева треба да буду окренути према нападној ивици крила;
- 2) на обе бочне стране трупа ваздухоплова између крила и репних површина или на горњој половини обе стране вертикалне репне површине, односно на горњој половини спољних вертикалних репних површина, ако ваздухоплов има више вертикалних репних површина;
- 3) ако није могуће исписати знак „YU” и ознаке регистрације у складу са условима из тач. 1) и 2) овог става, уз претходно одобрење Директората те ознаке се могу исписати на ваздухоплову на начин који обезбеђује јасну идентификацију ваздухоплова;
- 4) уздужно, са обе стране, на два дијаметрално супротна места у близини максималног попречног пресека ваздушног брода, као и на његовој горњој површини на линији симетрије или на површинама хоризонталног и вертикалног стабилизатора и то:
 - (1) на хоризонталном стабилизатору, на десној половини горње површине и на левој половини доње површине, са врховима слова и бројева окренутим према нападној ивици;
 - (2) на вертикалном стабилизатору, на свакој страни доње половине стабилизатора, са словима и бројевима постављеним хоризонтално;
- 5) на два дијаметрално супротна места у близини максималног попречног пресека балона.

Знак „YU” и ознаке регистрације морају се налазити и на видном месту на пилотској инструмент табли ваздухоплова транспортне и опште категорије.

Висина знака „YU” и ознака регистрације

Члан 10.

Знак „YU” и ознаке регистрације морају бити исте висине.

Висина знака „YU” и ознака регистрације које се исписују на крилу ваздухоплова не може бити мања од 50 *cm*, односно 30 *cm*, ако се исписују на трупу или на вертикалним репним површинама.

Висина знака „YU” и ознака регистрације које се исписују на ваздушном броду и балону не може бити мања од 50 *cm*.

Ако на ваздухоплову није могуће исписати знак „YU” и ознаке регистрације према димензијама из ст. 2 и 3. овог члана, уз претходно одобрење Директората, могу се исписати те ознаке одговарајућих димензија које обезбеђују јасну идентификацију ваздухоплова.

Висина карактера који се користе за исписивање знака „YU” и ознака регистрације

Члан 11.

Знак „YU” и ознаке регистрације ваздухоплова исписују се усправно великом словима типа „roman” без украса, а цифарски део ознака регистрације исписује се арапским бројевима, без украса.

Ширина слова и бројева из става 1. овог члана, осим слова „I” и броја „1”, као и дужина хоризонталне црте је $\frac{2}{3}$ висине ознаке.

Слова, бројеви и црте којима се исписују ознаке из става 1. овог члана морају бити исписани пуном линијом исте дебљине која износи $\frac{1}{6}$ висине ознаке.

Слова, бројеви и црте морају бити исписани истом бојом која се јасно разликује од боје позадине на којој се исписују.

Размак између сваког карактера (слова, броја, црте) не може бити мањи од $\frac{1}{4}$ ширине карактера.

Боја, положај и величина ознака које се исписују на ваздухоплову Боја којом се исписује на ваздухоплову

Члан 12.

Знаци државне припадности и ознаке регистрације исписују се бојом, непосредно на ваздухоплову или на другом материјалу који је тако причвршћен на површине ваздухоплова да не може да отпадне услед струје ваздуха и морају се непрекидно одржавати чистим и видљивим.

Боја којом се на ваздухоплов исписују знаци државне припадности, ознаке регистрације, обавезни натписи и други натписи мора да буде таквог састава да не ступа у реакцију са материјалом од којег су начињене површине ваздухоплова, како не би нарушила структуру тих површина.

Ако се знаци државне припадности, ознаке регистрације, обавезни натписи и други натписи исписују на материјалу који се накнадно причвршћује на ваздухоплов, тај материјал мора да буде таквог састава да не ступа у реакцију са материјалом од којег су начињене површине ваздухоплова, како не би нарушио структуру тих површина.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 13.

Знаци државне припадности, ознаке регистрације и обавезни натписи исписани на ваздухопловима уписаним у Регистар ваздухоплова или Евиденцију

ваздухоплова у складу са прописом који је на снази на дан ступања на снагу овог правилника биће замењени знацима државне припадности, ознакама регистрације и обавезним натписима у складу са овим правилником, најкасније 12 месеци од датума ступања на снагу овог правилника.

Престанак важења прописа

Члан 14.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о знацима државне припадности, ознаци регистрације и обавезним натписима ваздухоплова („Службени гласник РС“, број 69/10).

Ступање на снагу Правилника

Члан 15.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“

Број 1/0-01-0001/2013-0007

У Београду, 28. марта 2013. године

Управни одбор

Председник

Милутин Мркоњић